

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สพุพพุชานัน กิร อวิชิตเมว ยมกปฺปาฎิหาริยํ กตฺวา เทวโลเก วสุสํ วสิตฺวา
 สงฺกสฺสนครทฺวาเร โอตฺรณํ ๑ ตตฺถ ปน ทกฺขินปาทสฺส ปติฏฺฐิตฏฺฐจฺานํ อจฺลเจตฺตยฏฺฐจฺานํ นาม
 โหติ ๑ สตฺถา ตตฺถ จิตฺตํ ปุณฺณชฺานาถินํ วิสเยสฺส ปณฺเฑ ปุจฺฉิ ๑ ปุณฺณชฺานา อตฺตโน ว
 วิสเย ปณฺเฑ วิสฺสชฺเชตฺวา โสตาปนฺนสฺส วิสเย ปณฺเฑ วิสฺสชฺเชตฺวํ นาสกฺขีสุ ๑ ตถา
 สกทาคามิอาถินํ วิสเย โสตาปนฺนาทโย ๑ มหาโมคฺคฺลฺลาณสฺส วิสเย เสสมหาสาวกา ๑
 สารีปุตฺตตฺตเถรสฺส วิสเย มหาโมคฺคฺลฺลาโน ๑ พุทฺธวิสเย สารีปุตฺตตฺตเถโรปิ วิสฺสชฺเชตฺวํ
 นาสกฺขีเยว ๑ โส ปาจฺฉินทิสํ อาที กตฺวา สพุพพิสา โอลฺลเกสิ ๑ สพุพตฺถ เอกงฺคณเมว
 อโหสิ ๑ อฏฺฐสฺส ทิสาสฺส เทวมนุสฺสา อูหุชํ ยาว พุทฺธมโลกา เทวฺจา จ ภูมมฏฺฐกา
 ยกฺขนาคสฺสฺปณฺณมา อณฺชลี ปคฺคเหตุวา ฆนฺเต อีธ เอตฺสส ปณฺทสฺส วิสฺสชฺชนโก นาม
 นตฺถิ เอตฺถเอว อุปชาเรถาติ อาหํสุ ๑ (ชมมปทฏฺฐจกถาย ฉฺฉฺโจ ภาโค/หน้า ๙๑ - ๙๒)

แปล โดยอรรถ

๒. สตฺถา ภิกฺขเว อหิริโก นาม ปคฺคพฺโภา กากสทิสฺโส พุทฺธา เอกวีสตีวธิาย
 อนเนสนาย จตฺวา สุชํ ชีวตี ทิโรตฺตปฺปสมฺปนฺโน ปน ทกฺขชํ ชีวตีติ วตฺวา อีมา คากา
 อภาสิ

สุชีวํ อหิริเกน	กากสุเรน ชลินา
ปคฺคชนฺทินา ปคฺคพฺพาน	สงฺกิลิฏฺฐเจน ชีวตี
ทิริมตา จ พุทฺธชีวํ	นิจฺจํ สุจิกเวสินา
อลีนเนนาปคฺคพฺพาน	สุทฺธาชีเวเน ปสฺสตาติ ๑

ตตถ อหิริเกนาติ ฉินฺหนทีโรตฺตปฺปกณ ๑ เอวรฺุเปน หิ อมาตฺรเมว มาตา เมติ
 อปีตาทโยเอว ปีตา เมติอาทีนา นเยน วตฺวา เอกวีสตีวึชาย อนเนสนาย ปตีฏฺจาย
 สุเชน ซีวีตุํ สกฺกา ๑ กากสุเรนาติ สุรกกาสทิสฺเสน ๑ ยถา หิ สุรกาโก กุลฆเรสุ
 ยาคฺคาทีนึ คณฺหิตฺกามา ภิตฺตืออาทีสุ นิสฺสึทฺวา อตฺตโน โอลฺโลกนภาวํ ฅตฺวา อโนโลเกนฺโต
 วึย อณฺณาวิทโก วึย นินฺทหายนฺโต วึย จ หุตฺวา มนุสฺसानํ ปมาทํ สลฺลกฺเขตฺวา
 อนฺุปตีตฺวา สฺสูตึ วทฺนตฺสฺยเวว ภาชนโต มฺุขปฺุรํ คเหตุวา ปฺลายตี เอวเมว อหิริกปฺุคฺคโลปี
 ภิกฺุชฺหึ สหฺุธี คามํ ปวีลิตฺวา ยาคฺคาตฺตฏฺจนาทีนึ ววฏฺจเปตี ตตถ ภิกฺุชฺหึ ปิณฺุชฺหาย
 จริตฺวา ยปนฺมตฺตํ อาทาย อาสนสาลํ คณฺุตฺวา ปจฺจเวกฺุชฺหฺุตา ยาคฺุํ ปวีตฺวา กมฺมฏฺจนา
 มนฺลิกโรนฺุตา สหฺุชฺฉายนฺุติ อาสนสาลํ สมฺมชฺชนฺุติ อยํ ปน กิณฺุจึ อกตฺวา คามาภิมฺุโขว
 โทตี โส ภิกฺุชฺหึ ปสฺสถิมฺุติ โอลฺโลกียมาโนปี อโนโลเกนฺโต วึย อณฺณาวิทโก วึย
 นินฺทหายนฺโต วึย คณฺุจิกํ ปฏฺิมฺุณฺุจฺนโต วึย จีวรํ สํวิทฺนฺุโต วึย หุตฺวา อสุกํ นาม
 เม กมฺมํ อตฺถึตี วทฺนโต อฏฺุชฺฉายสนา คามํ ปวีลิตฺวา ปาโต ววฏฺจาปีเตสุ เคเตสุ
 อณฺุชตฺรํ เคทํ อฺุปสงฺกมิตฺวา ฆรมาณฺุสเกสุ โถกํ กวาวุํ ปิธาย ทฺวาเร นิสฺสึทฺวา
 กนฺุตฺนตฺสฺปิ เอเกน ทตฺถเณ กวาวุํ ปณฺาเมตฺวา อนฺุโต ปวีลิตึ อยํ กากสุโร นาม เอวรฺุเปน
 อหิริเกน สฺุชฺชวนฺุติ อตฺุโถ ๑ (ธมฺมปทฏฺจกถาย สตฺตโม ภาโค/หน้า ๑๗ - ๑๘)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพัก กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ แปล มครเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า อ.อันกระทำซึ่งยมกปาฏิหาริย์แล้วจึงอยู่สิ้นกาลฝนในเทวโลก แล้วจึงเสด็จลงที่ประตูแห่งเมืองชื่อว่าสังกัสสะ อันพระพุทธรเจ้าทั้งปวง ท. ไม่ทรงละแล้วนั้นเทียว ฯ ก็ อ.ที่แห่งพระบาทเบื้องขวาตั้งอยู่เฉพาะแล้ว ที่ประตูแห่งเมืองชื่อว่าสังกัสสะนั้น เป็นที่ชื่อว่าอจลเจตีย ย่อมเป็น ฯ อ.พระคาสดา ประทับยืนอยู่แล้ว ที่ประตูแห่งเมืองชื่อว่าสังกัสสะนั้น ตรัสถามแล้ว ซึ่งปัญหา ท. ในวิสัย ท. แห่งชน ท. มีปัญฺชนเป็นต้น ฯ อ.ปัญฺชน ท. แก่แล้ว ซึ่งปัญหา ในวิสัย ของตนเทียว ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันแก่ ซึ่งปัญหา ในวิสัย แห่งพระอริยบุคคลผู้โสดาบัน ฯ อ.เหมือนอย่างนั้น คือว่า อ.พระอริยบุคคล ท. มีพระโสดาบันเป็นต้น ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันแก่ ซึ่งปัญหา ในวิสัย แห่งพระอริยบุคคล ท. มีพระสกทาคามีเป็นต้น ฯ อ.พระสาวกผู้ใหญ่ผู้เหลือ ท. ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันแก่ ซึ่งปัญหา ในวิสัย แห่งพระเถระชื่อว่ามหาโมคคัลลานะ อ.พระเถระชื่อว่ามหาโมคคัลลานะ ไม่ได้อาจแล้ว เพื่ออันแก่ ซึ่งปัญหา ในวิสัย แห่งพระเถระชื่อว่าสารีบุตร ฯ แม้ อ.พระเถระ ชื่อว่าสารีบุตร ไม่ได้อาจแล้วนั้นเทียว เพื่ออันแก่ ซึ่งปัญหา ในวิสัย แห่งพระพุทธรเจ้า ฯ * อ.พระคาสดานั้น ทรงแลดูแล้ว ซึ่งทิศทั้งปวง ท. กระทำซึ่งทิศตะวันออก ให้เป็นต้น ฯ ** อ.ที่ทั้งปวง เป็นที่มีเนินเป็นอันเดียวกันนั้นเทียว ได้เป็นแล้ว ฯ อ.เทวดาและมนุษย์ ท. ในทิศ ท. แปรด้วย อ.เทวดา ท. ในเบื้องบนเพียงไรแต่พรหมโลกด้วย อ.ยักษ์และนาคและครุฑ ท. ผู้ดำรงอยู่ที่ภาคพื้นในภายใต้ด้วย ประคองแล้ว ซึ่งอัญชลี กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ ผู้เจริญ อ.บุคคลผู้แก่ ซึ่งปัญหานั้น ในสมาคมนี ย่อมไม่มี อ.พระองค์ ของจงทรงไคร่ครวญ ในเรื่องนั้นนั้นเทียว ดังนี้ ฯ

* ประโยคนี้ บางแห่ง ขึ้น สารีบุตร เป็นประธาน

** ประโยคนี้ บางแห่งแปลว่า "อ.ที่อันพระคาสดา (หรือพระสารีบุตร) ทรงแลดูแล้วในทิศทั้งปวง เป็นที่มีเนินเป็นอันเดียวกันนั้นเทียว ได้เป็นแล้ว" ฯ ก็ใช้ได้

แปล โดยอรรถ

๒. พระบรมศาสดา ตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขึ้นชื่อว่าบุคคลผู้ไม่มีหิริ ย่อมเป็นผู้คะนอง เป็นเช่นกับกา ตั้งอยู่ในอเนสนา ๒๑ อย่าง ย่อมเป็นอยู่ง่าย ส่วนบุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยหิริและโอตตปปะ ย่อมเป็นอยู่ยาก ดังนี้แล้ว ได้ทรงภาสิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

อันบุคคลผู้ไม่มีหิริ กล้าเพียงดังกา มีปกติกำจัด
(ความดีของผู้อื่น) มักเล่นไป (เอาหน้า) ผู้คะนอง
ผู้เศร้าหมอง เป็นอยู่ง่าย ส่วนบุคคลผู้มีหิริ มีปกติ
แสวงหากรรมอันสะอาดเป็นนิจ ไม่หุดหู่ ไม่คะนอง
มีอาชีพะหมดจด เห็นอยู่ เป็นอยู่ยาก ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **อหิริเกณ** ได้แก่ ผู้ขาดหิริและโอตตปปะ ฯ อธิบายว่า อันบุคคลเห็นปานนั้น สามารถจะพูดถึงสตรีที่มีไซแม่ (ของตน) เลย โดยนัยเป็นต้นว่า (เป็น) แม่ของผม พูดถึงบุรุษทั้งหลายมีผู้ที่มีไซพ่อเป็นต้น (ของตน) เลย โดยนัยเป็นต้นว่า (เป็น) พ่อของผม ตั้งอยู่ในอเนสนา ๒๑ อย่างแล้ว เป็นอยู่ง่าย ฯ บทว่า **กากลูเรน** ได้แก่ เช่นกับ กากกล้า ฯ อธิบายว่า เหมือนอย่างกากกล้าต้องการจะคาบข้าวยาคุเป็นต้นที่เรือนตระกูลทั้งหลาย จับอยู่ที่ฝาเรือนเป็นต้น รู้ว่าเขามองอยู่ จึงทำเป็นเหมือนไม่มองบ้าง เป็นเหมือนไม่สนใจบ้าง เป็นเหมือนหลับอยู่บ้าง ลักเกตุเห็นความเปลอของผู้คนแล้วจึงไผลงไป เมื่อคนทั้งหลายตวาดอยู่ว่า สู้สู นั้นแล ก็คาบเอาของจนเต็มปากจากภาชนะบินหนีไป ฉันทใด แม้บุคคลผู้ไม่มีหิริ ก็ฉันทนั้นเหมือนกัน เข้าไปยังหมู่บ้านพร้อมกับภิกษุทั้งหลาย ย่อมกำหนดสถานที่ข้าวยาคุและภัตตรเป็นต้นไว้ ภิกษุทั้งหลายเที่ยวไปบิณฑบาตในหมู่บ้านนั้น รับเอาอาหารพอยังอัตภาพให้เป็นไป (กลับ) ไปสู่โรงฉัน พิจารณา ดื่มข้าวยาคุแล้ว มนสิการถึงกรรมฐานสาธยายกันอยู่ ปัดกวาดโรงฉันกันอยู่ ส่วนบุคคลผู้ไม่มีหิรินี้ ไม่ทำอะไรมุ่งหน้าจะไปหมู่บ้านทำเดี๋ยว เขาแม้ถูกภิกษุทั้งหลาย พูดว่า ดูพระรูปนี้สิ แล้วมองกันอยู่ ก็ทำเป็นเหมือนไม่มอง เป็นเหมือนไม่สนใจ เป็นเหมือนหลับอยู่ เป็นเหมือนจัดจิวรอยู่ พูดว่า ผมมีงานซื้อโน้นอยู่ พลังลุกจากอาสนะเข้าไปยังหมู่บ้าน เข้าไปยังเรือนหลังใดหลังหนึ่ง บรรดาเรือนที่ตนกำหนดไว้แล้วในตอนเช้า แม้เมื่อพวกคนในเรือน แ้มบานประตูไว้หน้อยหนึ่งนั่งกรอ (ด้าย) กันอยู่ที่ประตู ก็ ใช้มือข้างหนึ่งผลักบานประตูเข้าไปข้างใน บุคคลนี้ ชื่อว่าผู้กล้าเพียงดังกา อันบุคคลผู้ไม่มีหิริเห็นปานนี้ เป็นอยู่ง่าย ฯ

พระเทพปริยัติโมลี สุรเตโช วัดราชโอรสาราม

เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี

ตรวจแก้.